

401/12052

התאחדות נולד ישראל
הספריה

הירחון הישראלי

לברואות

9

1966

Jubiläumsausstellung - 10 Jahre Briefmarkenfreund. Westerborg e.V.

ISRAEL
und seine Briefmarken
auf der
Sonderschau EUROP.

Ausstellungs-
Sonderflug-Post

Westerb. ; - Tel Aviv

WEBRA 1965
am 22./23. Mai 1965
in Westerborg/Westerwald

Mr.
Gustav Weisselberg
76. Allenby Rd.
Tel Aviv / Israel

מעטפת זכרון עם חותמת מיוחדת לתערוכת "אירופה-ישראל"

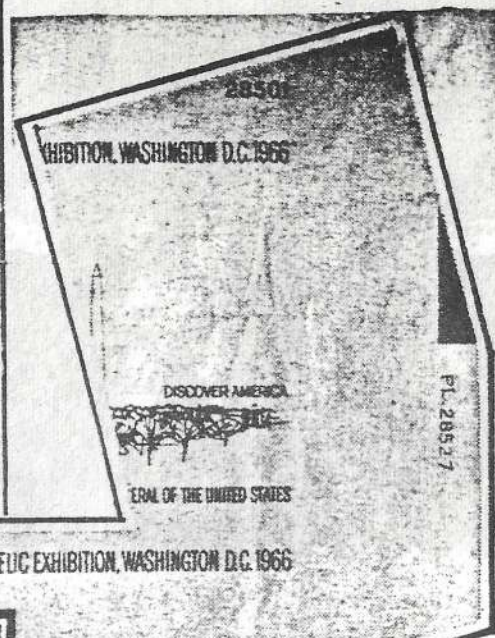
Israeli philatelic monthly

הסתדרות העובדים הלאומית בישראל

קופת חולים לעובדים לאומיים

המרכז תל-אביב, רחוב כיכורי הקתים 23
מלסן 2-222241

- עזרה רפואית מלאה
- פתוחה לכל אורח במולדת
- בחירה חפשית של הרופאים
- סניפים ברחבי המדינה
- סנטוריום מרכזי בירושלים
- תרשם בתור חבר קופת חולים לאומית והבטחת את בריאותך

A FOURTH folding-flaw, plate-number variety of the souvenir sheet commemorating the Sixth International Philatelic Exhibition (SIPEX) has been reported by Forrest M. Morris Jr. of Haverburg.

באמצעות חברית נמצא גליון של "סיפקס" זווה בצורה מוזרה, עם שני מספרי גלופה. קודם לכן נמצאו כמה גליונות עם מספר גלופה אחד. בגליונות המקוריים לא מופיעים כלל מספרי גלופה.

SIXTH INTERNATIONAL PHILATELIC EXHIBITION, WASHINGTON D.C. 1966

מעונינים בחליפין עם ישראל

Martin Schramm
DIR-7901 Döllinger
Gordener Str. 16
DDR

Libor Matějka
Mendelovo nám.1.
Brno
Tschechoslowakei

RABBI HARRY Z. SKY
TEMPLE BETH EL
400 DEERING AVENUE
PORTLAND, MAINE 04103
U.S.A.

Georges Lorz
2, rue Fort Louis
Dunkorque (Nord)
FRANCE

כל-בו

- במדור
- זה
- תוכל לפרסם
- עיניניך
- הכולאיים!
- (ללא חשלות)

Hilmar Goldschmidt
DDR - 435 Bernburg/Saale
Germany - PSF 40

SCHORENMATTEN 33
WERNER BUESS
BASEL, SWITZERLAND

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל, תל-אביב, ת.ד. 2896

העורך: אריה לין, אלול תשכ"ו SEPTEMBER 1966 EDITOR: ALEF LYN

FEDERATION DES SOCIETES PHILATELIQUES ISRAELIENNES

נהתאחדות אגודות הבולאים בישראל

על סדר-היום

1. יום הבול
נחשב מכתב מהסרונ הבולאי בו נחבסנו לצרף לוועדת יום הבול את מר לב כנציגם. עפ"י הצעה הח' ככהן הוחלט לאטר קבלה המכתב, ולהביע פליאה על החלטות הסרונ מחביעתנו לקיים תערוכה לאומית במסגרת יום הבול, מאורע אותו רואה ההתאחדות כמרכזי בין ארועי יום הבול.
2. תערוכה בינלאומית בישראל ב-1968.
הצטרפנו לקבל מכתב מהסרונ הבולאי המודיע, כי טר הדואר החליט שלא להעלות עניין התערוכה במטלה.
הועלו שתי הצעות: א. להביא לפרסום את הסתלטות העניינים. ב. לקיים תערוכה ביזמה פרטית.
הוחלט לסגר מכתב אל טר הדואר ולהביע הזדעזעות מביטול התערוכה, וזאת למרות הבעה יחס חיובי של טרים אחרים, ועל-אף החאריך ההיסטורי - מלואה עטרים טנה להקמה המדינה. הביטול חורץ ב"קטיים כספיים", אשר אינם קיימים כלל.
טר הדואר מחבס לדון בעניין מחדש, ואם יחלט טוב לסלילה, מבקשים להרשות ארגון התערוכה באופן פרטי ובמימון פרטי. יש לסגר העתק מכתב זה לטר החירות ולטר החוף, ולהזכיר פגיסות קודמות.
יש גם לסגר הודעות לעיתונות.

בותניה

על אף עונת הקיץ הלוהטת נמשכת הפעילות הרגילה במועדון האגודה. בעונה זו מבקרים במועדוננו תיירים וקיסנים מן הארץ. הפגישות מתקיימות בימי החמישי בשבוע, בשעה 7 בערב, בספריה העירונית רח' שמואל הנציב 32, נתניה.

תל-אביב

מועדון האגודה תל-אביבית לבולאות, רח' הס 16, ישאר סגור לרגל עונת הקיץ עד 5 בספטמבר 1966. עם הפתח המועדון תתקיימנה הפגישות בערבי שני וחמישי בשבוע, משעה 7.00 בערב.

כתבים

ברצוני להתייחס אל המדועה הקוראת לאספנים להצטרף להתאחדות אגודות הבולאים, כפי שפורסמה בחוברת מס' 8.
נדמה לי שהמדועה קולעת מאוד וחשובה, אולם חוששני שקראו אותה בעקר חברי ההתאחדות ובכך לא הושגה המטרה. אני מציע, איפא, שהחברים יפיצו את דבר המדועה בין חבריהם האספנים הלא מאורגנים, כי יכולתה של ההתאחדות הוא בצדולתה.

אספן

חרשות הבולאות בישראל

בזל רכבת ישראל

ב-1967 ימלאו 75 שנה לרכבת-ישראל. הזכיון לבנייתה של מסילת-הברזל הראשונה בא"י, בין יפו וירושלים (1890-1892), ניתן ליהודי ירושלמי בשם יוסף נבון למשך 71 שנה (הזכיון הועבר על ידיו לידי חברה צרפתית שכנתה את המסילה לתנועת חיירים ועולי-רגל לירושלים). אילולא השנויים המדיניים החשובים, שחלו בחקופה זו, היה הזכיון הזה בחוקף... עד 1960.

לאחר הנחת-המסילה הראשונה נסללו עוד כמה מסילות-ברזל, אולם בחקופה שבין שתי מלחמות העולם לא נבנו מסילות-ברזל בארץ.

כאשר מלאו לרכבת 50 שנה לא היה מי שינציח את המאורע בבולים, שכן ממשלת המנדט לא הוציאה כלל בולי-זכרון. הנסיעה הראשונה ברכבת, במדינת-ישראל, הונצחה בחותמת-זכרון מיוחדת (21.8.49). חותמת לרכבת הוטבעו פעמים נוספות, כמו בפתיחת מסילת-החוף, רכבת לדימונה, ועוד, אולם בול-דואר לא הוצא לכבוד.

כיוון שיש בארץ כמה עשרות אנשים מעובדי-הרכבת האוספים בולי-דואר בנושא: "רכבת" (באתרונה הוקמה אגודה חדשה של בולאים בשם "רכבתאים"), החליטה הממשלה, לפי בקשת פעילי האגודה, לכבד את המאורע החשוב של 75 שנה לרכבת-ישראל בבול זכרון מיוחד שיופיע ב-1967.

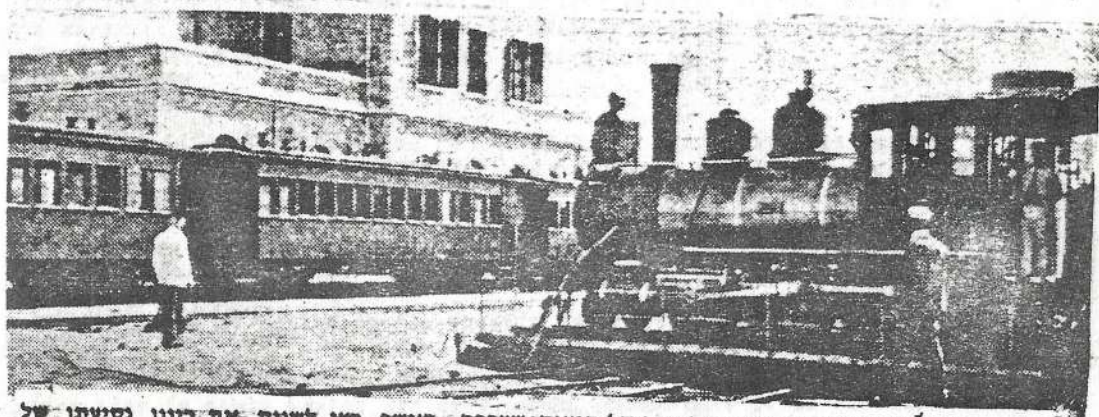

בולי מועדים שונים בגודל

קשה להבין מדוע לא ניתן להתגבר על חוסר האחדות בגודלם של בולי אותה סדרה. פעמים אחדות כבר הופיעו אצלנו בולים בגודל שונה באותה סדרה ודבר זה חזר אתה בבולי מועדים תשכ"ז. הבולים מודפסים אמנם בבתי דפוס שונים אך אין ספק שניתן לתאם ביניהם.

שובר תשובה בין-לאומי חדש

דואר ישראל יוציא בקרוב שובר-תשובה בין-לאומי חדש בערך נקוב של 55 אג. החל מיום חמישי 1.9.66 יימכר השובר בלשכת השרות הבולאי ביפו ובתל-אביב וכן בבתי הדואר בארץ.

תחנת הרכבת של ירושלים בשנות התשעים של המאה שעברה. כאשר רצו לשנות את כיוון נסיעתו של קטר -- סובבו את המסילה עליה ניצב הקטר. חצי סיבוב. הנסיעה ברכבת הייתה חוויה ממושכת ומוגזעת.

בוטלה התערוכה הבין-לאומית בישראל

שר-הדואר, אליהו ששון, הודיע בימים אלה להנהלת השירות הבולאי שאין בועתו להביא את עניין התערוכה הבין-לאומית לפני הממשלה. השר מציין גם במכתב שהוא אינו יכול להמליץ על הוצאת מיליון ומאתיים אלף לירות לקיום התערוכה הנ"ל. הכוונה לתערוכת-בולים בין-לאומית שתתקיים ב-1968 במלאת 20 שנה למדינת ישראל, ואשר עליה הוחלט בשעתו במוסדות הבולאיים בארץ.

בקשר לתערוכה זו נתקיימו כמה ישיבות של נציגי התאחדות אגודות הבולאיים, אנשי השירות הבולאי, נציגי משרד-החוזר ומשרד התיירות. כן היתה פגישה עם שר הדואר. הוחלט עקרונית שהתערוכה תוצג בישראל. שר התיירות ראה בעין יפה את קיום התערוכה בישראל ואף הנסיה לתמוך בכל הצעה בעניין זה שתעלה בממשלה.

עתה נוכח הקימוצים במשרדי הממשלה, נרתע שר-הדואר, והוא כאמור לא יעלה את עניין התקציב לפני הממשלה. כדאי לציין, שהתקציב, עד כמה שנראה גדול, הוא בחינת השקעה אשר לכל הדעות תחזור לאוצר המדינה מקיום התערוכה ובתוספת רווחים.

אין לשכוח שלקראת התערוכה מוצאים בולים מיוחדים הנמכרים בכמויות גדולות מן הרגיל. בדרך כלל מנפיקים לרגל תערוכת-בולים גליונות בולאיים הנמכרים במחירים גבוהים מן הנקוב, והתוספת היא קודש לכיסוי הוצאות התערוכה.

בתערוכה בין-לאומית נערך בדרך כלל באזור בולאי, אליו באים סוחרים מכל העולם ומביאים אתם סבב זר למדינה, אין לזלזל גם בתנועת התיירות המוגברת בימי תערוכה בין-לאומית. מומחים חישבו, שתערוכה מסוג זה היא רנסבילית לכל הדעות ומשום כך מפליאה עמדתו של שר-הדואר.

על קיום התערוכה בישראל היה צורך להילחם במוסדות הבולאיים הבין-לאומיים, ואחד הנימוקים שבגללו אישרה הפדרציה הבין-לאומית את התערוכה בישראל, היה התאריך החשוב למדינת ישראל - מלאת 20 שנה לעצמאותה.

הידיעה נתפרסמה בעולם כולו היתה התלהבות בין הבולאים בעולם עקב הארגון המופלא והרמה הגבוהה של תערוכת "תביל", שהיתה בתל-אביב במלאת עשר שנים למדינת ישראל. אין ספק שביטול התערוכה לא יוסיף לנו יוקרה. ועוד פרט לא מבוטל: בולאי ישראל, בולאי ישראל והבולאות הישראלית, כענף ייצוגי, מביאים למדינה פרסום ותהילה יותר מהרבה ענפי ייצוג אחרים, שלא לדבר על ההכנסות הצפויות מן ההשקעה הכספית.

סכום פעולות חוגי הנדער בחיפה

פעילות ענפה בקרב הנוער הבולאי ציינה את שנת הלימודים בבתי הספר בחיפה. בגב-ים, שליד חיפה, קיים חוג בולאי לנוער בהדרכתו של מר זלמן. פעולות החוג ממומנות ע"י המועצה המקומית. כזכור, ספרנו באוברת קודמת על תערוכת סיכום שערך חוג זה.

בחג השבועות התקיימה תערוכה נוספת, הפעם ע"י תלמידי בתי הספר היסודיים "קישון" ו"תל-חי". בשני בתי-ספר אלה קיימים חוגי בולאות לנוער: הראשון מנוהל ע"י מנהל ביה"ס מר אריה ארד; השני מנוהל ע"י מנהל ביה"ס מר אברהם ליבוביץ. שניהם אספו בולים וותיקים.

לקראת סיום שנת הלימודים ערכו שני החוגים תערוכה משותפת, אשר הוצגה בשני בתי-הספר. אחד ממורי ביה"ס התיכון עירוני ג' שבנוה-שאנן, מר הודסמן, הנו אספן בולים והוא מרכז חוג בולאי של תלמידי בית-הספר. לקראת סיום שנת הלימודים, ערך בית הספר תערוכת הישגים של כל החוגים הקיימים, ובמסגרתה הציגו גם חברי החוג הבולאי את אספיהם. המצטיינים קבלו פרסים, שהוענקו ע"י הנהלות בתי-הספר והאגודה החיפאית לבולאות.

THE 8th BRITISH
EMPIRE & COMMONWEALTH
GAMES AUG 1966
3^d JAMAICA 3^d

מאחורי החדשות

8th
British
Empire
and
Commonwealth
Games

Kingston
Jamaica
1966

משחקי הגביע באיימפריה

האיימפריה הבריטית, על אף שקיעתה, כאחדת עדיין מספר נכר של טריטוריות. כבולאיים
אנו מרגישים "איחוד" זה בהוצאות הבולאיות שלעתים הן זהות בכל הטריטוריות.

אך נוסרו המשחקים על גביע העולם בכדורגל שבריטניה ושחמי החסות שלה נסלו חלק
נכבד באלבום בולי גביע הכדורגל, והנה - משחקי האיימפריה. לא נודע עדיין כמה
מדינות וטריטוריות יציגו את משחקי האיימפריה שנערכו החודש בקינגסטון שבג'מיקה,
אולם אין ספק, שלא רק בג'מיקה, סנזניה, אוגנדה וקניה שאת בוליהן אנו מראים כאן,
יציגו מאורע זה.

ב-4 באוגוסט הוציאה ג'מיקה ארבעה בולים צבעוניים המתארים את כל הקטגוריות במשחקים:
דגלי בריטניה, ג'מיקה ודגל הפסטיבל, כרקע לאנדרטה של ספורטאי; מרוץ אופניים;
האינצידיון בקינגסטון; סמל המשחקים.

סנזניה, אוגנדה וקניה הוציאו במשותף ארבעה בולים בצירוף זהה: זורק כידון.

תולדות המשחקים

בתחומי האיימפריה נוסים לראות במשחקים אלה כעין אולימפיאדה "משפחתית". הצעה
ראשונה למשחקים אלה הובעה ע"י אסליי קופר בסיים הלונדוני באוקטובר 1891 שהציע
לערוך משחקים כאלה כל 4 שנים.

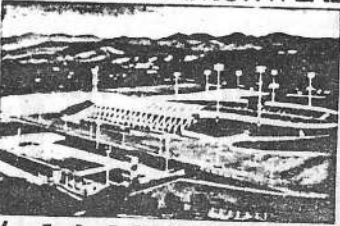
אפשר לציין שהמשחקים שנערכו בסנת 1911 בקריסטל פלאס בלונדון במסגרת החגיגות
להכתרתו של ג'ורג' ה-5, הן ראשית משחקי האיימפריה הפאורבנים. באותה שנה נסלו חלק
ספורטאים מקנדה, דרום אפריקה, אוסטרליה והממלכה המאוחדת.

TANZANIA
UGANDA
KENYA

Shs. 250

THE 8th BRITISH
EMPIRE & COMMONWEALTH
GAMES AUG 1966
1/- JAMAICA 1/-

ילדים ציירו בולי בריטניה

4.484 ציורים הגישו ילדי בריטניה למשרד הדואר הבריטי כהצעות לבולי "כריסטמאס".
זו הפעם הראשונה עומדת בריטניה להוציא בולים מיוחדים לחג-המולד. הוחלט שם שבולים
אלה יצוירו בידי ילדים והוכרזה תחרות עם פרס של 20 לירות שטרלינג לבעל ההצעה
המתאימה ביותר שתופיע בבול ב-1 בדצמבר השנה.

בולי המנדט

עקב הרפורמות במטבע הפלשתינאי (א"י), בשנה 1927, הוצאה סידרה חדשה של שטרי-כסף ומטבעות, ובצמוד לכך גם סידרה חדשה של בולי דואר. היתה זאת הסידרה הראשונה של בולי א"י עם תמונות, דהיינו נוף הארץ. נבחרו ארבעה נושאים: מגדל דוד, קבר רחל, מסגד עומר, וכן סבריה, עם הכנרת ברקע. סידרה זו היתה בשימוש עד לתום תקופת המנדט, בחודש מאי 1948, אך הושלמה ע"י ערכים חדשים, וכן ע"י שינויים בצבעים של כמה ערכים. בעקבות שינויים בתעריפי הדואר. שינויים אלה נדרשו ע"י איגוד הדואר העולמי שהקנונו קבע צבעים מסויימים לכמה הע-דיפי-חוק. תקנון זה בוטל בינתיים ושינויי הצבע שהיו מקובלים בין השנים 1875-1950, שוב אינם נדרשים.

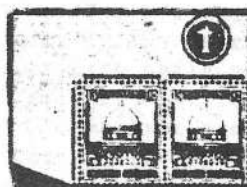
במשך התקופה הארוכה שהסידרה הנ"ל היתה בחוקפה, חלו שינויים בולטים בנייר, בדבק ו-בגון של הבולים. רוב הבולים הודפסו רק משני לוחות שונים (מס' 1 או 2) ורק ערך אחד - 3 מילים בצבע ירוק - הגיע ל-3 לוחות (מס' 1, 2 ו-3). הערכים הגבוהים, שהודפסו בגודל שונה (50, 90, 100, 250, 500 ו-1000 מיל) הודפסו מלוח מס' 1 כל אחד.

סידורי-בטחון בסידרה

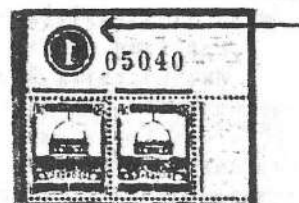
הבולים הודפסו על נייר-דבק שלא מתאים לאקלים ארצנו. הנסיון הוכיח, כי גליונות ה-בולים דבקו זה לזה עוד לפני השימוש ולשם שיפור המצב הוחלט להסביע בכל גליון, לאחר ההד-פסה כעין רשת בצד הדבק. כל המהדורות הראשונות של הבולים פראות רשת זו. לעתים הוסבעה הרשת גם בצד המודפס. בימי מלחמת העולם השניה הוחלט לוותר על סידור בטחון זה, והבולים שהגיעו ארצה בשנת 1942 ולאחר מכן, שוב לא היתה בהן כל רשת.

מצב - 3

מצב - 2

מצב - 1

מספרי הגליון

גליונות הדואר של הערכים הקטנים - 2 מילים עד 20 מילים - היו מורכבים מ-250 בול כ"א - 2 "ערוגות" בת 100 בולים, וערוגה אחת בת 50 בול. בין ערוגה לערוגה היה פס-ביניים, ב-גודל מחצית הבול. בשולי כל גליון-דפוס בן 250 בול הופיע מספר הגליון 4 פעמים, פעמיים בשוליו העליונים ופעמיים בשוליו התחתונים. יש טוענים ש-4 מספרים אלה הודפסו רק לאחר הדפסת הבולים, אך טענה זו אין לה על מה לסמוך. לעומת זאת נוספו מספרים שוטפים לכל גליון בצבע שחור, בתהליך-הדפסה מיוחד.

בבול בן 15 מיל, לוח מספר 1, יש לציין שגיאת-דפוס מעניינת. שם הופיע מספר הלוח ב-צורה הפוכה. כעבור זמן-מה נתגלתה השגיאה, והמדפיס ניסה לתקן אותה, אך הצליח רק להוסיף למספר "ראש שני". רק נסיון נוסף הצליח פחות או יותר, והבולים האחרונים שהודפסו מלוח זה מראים את המספר בצורה הרגילה, הגם שעוד ניכרים בו עקבות הצורה הקודמת.

אימרה וארדי

דמות של בולאי פעיל, סופר בולאי בכתבי עת רבים, אישיות בבולאות הבין-לאומית, עורך הבטאון הבולאי ההונגרי ונשיא התאחדות אגודות הבולאים בהונגריה, אימרה וארדי, נפטר בבודפשט בגיל 67. אימרה וארדי היה פעיל מאוד בפ"פ ובאיגוד הכתבים הבולאיים. אף כי לא הכירו את וארדי אישית הערכנו אותו מאוד על פי מכתביו אלינו. היו לו בישראל עוד ידידים, ביחוד מתוך החברים שנקרו בתערוכות בולים בין-לאומיות שוארדי נהג להשתתף בהן. וארדי שם דוגמא להרבה בולאיים ברצינותו ואחריותו ומסירותו לבולאות הבין-לאומית.

דואר מספר על רבועיה האזרחיים של תורקיה בארץ

העובדות שלאחורי הסערה

במסגרת חרצתה במעוזון התל-אביבי הוצגו מסמכים ומעשפות על תולדות הדואר, ערב כבוש הארץ ע"י האנגלים. המכתב המפורסם המובא כאן הוא ראשון בסדרה זו. מאחר שהוא כולל עובדות חדשות, ייתכן ויוכלו קוראים ואספנים להשלים את התמונה בהערותיהם.

נסכם בקצרה את פרטי המעלכים הצבאיים בסוף שנת 1917. התקפתו המוצלחת של גנרל אלנבי ופריצת קווי התורקים בדרום. החלה הרדיפה וההתקדמות של הצבא האנגלי צפונה. הקרב המכריע על ירושלים נערך בנבי-סמואל השולטת על מבוואתיה ועל קו הנסיגה לשכם. הקרב הקשה נמשך מספר ימים והסתיים בכבוש המקום ב-22 לחודש. עם ספלה זו החלו התורקים ובני בריתם הגרמנים לפנות את ירושלים סופית. בתשעה בדצמבר 1917 פגשו שני חיילים אנגלים תועים, את ראש עיריית ירושלים הערבי ואת מפקד המסורה, בסביבות רוספה, כאשר דגל לבן בידם. תאריך זה מקובל כיום כניצת ירושלים. הסכם הכניעה נכתב ונחתם בקומת הקרקע של ביה"ח שערי-צדק בכניסה לעיר החדשה.

נשלב עכשיו את התאריכים והמאורעות הידועים לנו (לעיל) עם הפרטים החדשים המתגלים במסמך דלהלן: כפי שמתברר עוב הקונסול הגרמני הכללי את ירושלים ב-15 בנובמבר, עוד לפני תחילת הקרב על נבי-סמואל. עקב המפלה הגדולה בדרום החלה הקרקע בוערת, כנראה, תחת רגלי הקונסול, ותאר לעצמו את תוצאות הקרב הבא. גאר התורקי בירושלים סבור זה מכבר ביום משלוח המכתב (28 בנובמבר) זאת כנראה עקב המפלה בנבי-סמואל (22 בנובמבר) ותחילת הנסיגה מהעיר. האפשרות האחרונה למשלוח המכתב מטמנת דרך "דואר השדה הגרמני" () או ע"י קצין באופן פרטי. ידוע שהכוח הגרמני בארץ ניהל מערכת קשר מסועפת ויעילה (דואר שלגוף, שלפון!) ועל כן עוד נוסף במאמרים הבאים. נראה שדואר השדה הגרמני היה האחרון שעזב את ירושלים יחד עם הכוח הצבאי. כותב המכתב מציין כטובן שהקשר אפשרי כל עוד הדרך לשכם (המרכז החדש של הצבא התורקי-גרמני לאחר הנסיגה) פתוחה. במכתב מנוסחים גם כללים איך להכניס מכתב למסגרת דואר שדה. או לשלוח לכתבתו של איש צבא (כותב המכתב ממונה על ביה"ח צבאי בירושלים) או שהשולח עצמו יהיה חייל (אחיו של כותב המכתב). כל המאמצים האלה ובכלל זה התכתבות דרך משרד החוץ, כטובן שכנר לא היו אקטואליים. מכתב זה עצמו חזר לשולח והוא עצמו מציין למעלה בכתב יד: "לא נשלח - חזר בחזרה!" האנגלים הקיפו את ירושלים משלושת צדיה (מזרח, מערב, ודרום) ביום כתיבת המכתב והנסיון לשלחו. הנה המכתב עצמו מתורגם מהשפה הגרמנית:

הקטע הפתוח את המכתב עם הערה בכתב-יד

Jerusalem, den 13.11.1917
20. November 1917

An den Vorstand des Allgemeinen jüdischen Krankenhauses Schaar
Zedek in Jerusalem, zu Händen seines Schriftführers Herrn Emil
Goldschmidt, Frankfurt/Main, Roederbergweg 66.

(בכתב יד) לא נשלח, חזר בחזרה

אל מועד הכללי למען בית החולים היהודי שערי-צדק בירושלים,
לידי המזכיר מר אמיל גולדשמידט, רחוב רודברג 63
פרנקפורט על המיין, גרמניה.

מר גולדשמידט הנכבד!

הנני מתחם בזה למכתבי מ-ל' בחשון (15 בנובמבר) אשר אליו צרפתי שני
העתקים של סטטיסטיקת החולים מחודש אוקטובר. דר' ברודה הקונסול הכללי, שעבר
באותו יום לדמשק יחד עם הפרסונל של הקונסוליה הקיסרית הגרמנית, הואיל בשובר
לקחת עמו את מכתבי על מנת לשלחו אליך. מאחר ומשרד דואר הטורקי כאן סגור
קיימת לעת עתה עדיין האפשרות לשלוח אלינו מכתבים, או לשלוח מכתבים מכאן דרך
דואר השדה הגרמני. מכתבים המופנים לפי הכתובת: "דר' ואלך" לבית החולים הגרמני
Deutsche Verenslazarett Jerusalem אשר הנני כרוצ מנהל מרסואי
הראשי, יתקבלו ע"י משרדי דואר השדה בגרמניה ללא תשלום. כאשר הם נוסאים את
הצינור "דואר-שדה". כמו כן אני חושב שמכתבים נוסאי כתובת פרסית הנשלחים ע"י
חיילים כמו למשל ע"י אחי סרג'נט מחיל השרותים לודוויג ואלך סס. אגשה 5 קלן,
גרמניה, יתקבלו גם כן.

למעשה מועבר מכאן משרד דואר השדה (Feldpostamt) אולם כל עוד
הדרך לשכם פתוחה, אפשר להעביר את המסלוחים לידי הקצין שרונקנשיר
שהביע את נכונותו באדיבותו לעזור לנו בכל דרך אפשרית.

נוסף לכך נשארת האפשרות לשלוח מכתבים לקונסוליה הגרמנית בדמשק דרך
משרד החוץ, (Auswärtigen Amtes), תוך הודעה מתאימה לקונסול הראשי
דר' ברודה (אני בטוח שהוא יישאר שם) בקשה להעביר אלינו את המכתבים דרך
דואר השדה. כל זה בר תוקף אך ורק במידה והדרך צפונה תשאר פתוחה. לצערנו נפגע
בית החולים שלנו גם כן כפי שמוסר לכם מר מרקס במקביל. תודה לאל לא נפגע אף
אחד, וזה העקר.

מאז נסיעתו של מפנה הבריאות דר' גרוסנזורף, אשר עזב ב-18 לנובמבר יחד
עם משפחת הרב הורוביץ, קבלתי אני באופן זמני את הניהול בבית החולים של
הדיאקוניסות (מסדר של נזירות - כיום ביה"ח זיו מול ביקור-חולים בירושלים -
הע' המתרגם) שממש עכשו כבית חולים גרמני בירושלים בו מתקבלים ליד האזרחים
גם חיילים חולים.

נוסף לכך נתבקשתי על ידי הרופא הצבאי במפקדת "אילדרים" (הכוח הטורקי
באזור ירושלים - המתרגם) לקבל על עצמי את הטמול בקצינים ובחיילים גרמניים
הנמצאים כאן, וכמובן עשיתי זאת. כרוצ אין כאן כל רופאים צבאיים.

כפי שאתה רואה לא חסרה לי עבודה, במיוחד מאחר ובבית החולים שלנו רבה
העבודה ואנו חייבים להמשיך במלאכה זו, לטובת הכלל עד כמה שאפשר.

במחלות מדבקות יש חולה ב-Fleckfieber ילדה קטנה עם Genickstare
וילד עם סוג של דיפטריה, אני מקוו שבקרוב ה' כולם יברואו.

כתבתו של דר' גרוסנזורף: ברגנבורג, בבירלי 10.

שלך

ברנסי כבוד - ובברכה שלום

דר' משה ואלך

מנהל ביה"ח שערי צדק

ירושלים

גוגנהיים בארצות-הברית ואנטוקולסקי בברית-המועצות

בול דואר ברזיל שהוצא
לכבוד בקור נשיא ישראל

פרנק לויד רייט
אנטוקולסקי

שתי הנצחות בעלות משמעות לאספן היהודי, הביאו לאלבומנו שני פריטים חדשים. בארצות-הברית הופיע בול לכבוד האמריקאי מרנק לויד רייט, מדולי האדריכלים בעולם שהיכונן בין השאר, את מוזיאון גוגנהיים הנראה בחלקו ברקע.

ד"ר אלי גראד, מקנדה, כותב לנו, שהאספנים שם נוספים לצרף את הבול לאוספי "יודאיקה" בשל העובדה שמוזיאון גוגנהיים נבנה בתרומות משפחת גוגנהיים (קרן גוגנהיים), נדבנים יהודים אמריקאים.

הפריט השני הוא יותר יהודי ולעומת זאת אינו בולאי. הכוונה לתווית הדבקה על קומסאות בפרורים, שהופיעה בברית-המועצות לזכרו של הפסל היהודי הגדול מ. אנטוקולסקי. ד"ר דבנאי מחיפה שלח לנו את התווית המעניינת שקיבל אותה לא מזמן בברית-המועצות. התווית הופיעה על גבי בפרורים בברית-המועצות עוד בשנה שעברה, אולם, כאמור, "נתבלתה" רק עתה. מצאנו לנכון להזכיר תווית זו, אם כי אינה בול-דואר

משני סעיפים: א. אספני בולים רבים אוספים גם תוויות בפרורים. ב. זוהי תווית יהודית מעניינת שלא רק אספני בולים ותוויות ימצאו עניין בה.

התווית מראה את דיוקניו של אנטוקולסקי על רקע אחד הפסלים מיצירותיו. הכתובת: "פסלים רוסיים, אנטוקולסקי מ. מ. 1902-1843".

יצוין שפסליו הראשונים של אנטוקולסקי היו על נושאים יהודיים, פסלו "איון האיום", נחקבל בהתלהבות כסוח תקופה בפיסול הרוסי והוא שפירסם את אנטוקולסקי כאמן ברתבי אירופה. החשובים בפסליו הם: פטר הגדול, שפינוזה, סוקראטס הגוסס, נסטור, והפסלים על נושאים יהודיים.

וראגנר/המשך מעמ' 11

נצטט עוד את המעבר ההולנדי הנודע הנדריק וואן-לון, שכתב ב-1944: "צר לי מאוד שעלי להזכיר את דבר מוצאו של וראגנר. אולם העובדה שדם יהודי נוזל בעורקיו יש בה כדי להסביר סגולה אופיינית אחת אצלו המהבבת אותו מאוד על ברמניה של היום. כרבים אחרים, שהם בעלי מוצא יהודי-נוצרי, רשן וראגנר תמיד על הסגולות היהודיות באופיו, שאחת מהן היא הודיות באופיו, שאחת מהן היא ללא ספק הוירטואוזיות המוסיקאלית הבלתי רבילה..."

לא נביא כאן את כל המובאות הנזכרות באותו המאמר, אך נסיים בקטע מתוך מכתבו של וראגנר לאחותו בצאצילים (בת אמו של המלחין וצייאר) הכותב: "תמונת אבא גייאר מונעת עתה לפני על שולחן-הכתיבה היא בין החפצים המעטים שנשלתי עמי לדרך..." מעניין לציין שגם אחת השנים של וראגנר, קוזימה, שהיתה לפני כן אשתו של האנס פוך-בילוב, היתה אף היא ממוצא יהודי.

וואגנר כמוצא יהודי?

הקומפוזיטור ריכארד וואגנר, שעלה באחרונה לכותרות העתונות בויכוח "לנצן או לא לנצן" יצירותיו בישראל, צויין באחרונה בבול-דואר מיוחד בטאנמה. ספוך להופעת הבול פורסם בעתון "דבר" מאמר מעניין מאד מאת דר' אסיל פוירשטיין בנושא "האם היה וואגנר ממוצא יהודי?". בעל המאמר מביא שורה של מקורות המוכיחים את מוצאו היהודי של וואגנר. על פי המקורות במאמר זה יש להניח שריכארד וואגנר הוא אמנם בנו של השחקן-צייר ממוצא יהודי, לודוויג גייאר.

על האספנים, האוספים בולים בנושאים יהודים, יקשה ודאי לצרף בול וואגנר, הידוע כשונה ישראל, לאוספם, אך על כגון אלה כבר אמרו: "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא".

מתוך העניין הרב שיש במוצאו היהודי של וואגנר נביא כאן כמה מובאות המופיעות במאמרו של דר' פוירשטיין וכן הקריקאטורות האנטישמיות שפורסמו בשעתו ע"י אנטישמים שראו בוואגנר יהודי.

"בסופו של דבר עובדה היא, כי יצירתו של גיבור הלאומנות הגרמנית הרומנטית, ריכארד וואגנר - שהיה קרוב לוודאי בן לאב יהודי - לא יכלה להתקיים לעולם ללא השפעת מאיריב ומנדלסון". (תומאס מאן בספרו "שבעת מיסמכים לשאלה היהודית 1936-1948").

כתב-העת "סונהאלה" מעיר ב-1869, שחוטמו של וואגנר איננו גרמני כלל ומדבר עליו כעל "זעיר יהודי חצוף" (וואגנר היה אז בן 56!), שנתן ב- "יהדות במוסיקה" את תיאור עצמו... ניסשה חזר וציין בספרו "אנושי, אנושי למדי" (1875) שהסגולות המיוחדות של המוסיקה של וואגנר הן שמיות ברוחן ולכן "מגלים בני הגזעים השמיים הבנה עמוקה יותר לגבי המוסיקה של וואגנר מאשר הגזעים האריים".

דר' פוירשטיין מביא שורה ארוכה של מובאות כאלה. הוא נפגש גם עם מיודענו ישראל סגל, חבר התזמורת הסימפונית שחבר ספר (טרם הופיע) על חידת מוצאו של וואגנר. ישראל סגל מאשר את הסברה המקובלת שריכארד וואגנר הוא בנו של השחקן היהודי גייאר שהיה דייר מסנה אצל משפחת וואגנר. יחסים אינטימיים שררו בין אמו של המלחין ובין השחקן גייאר ורק כך אפשר להסביר את נישואיהם (של גייאר עם אמו של ריכארד) עם מותו של אבי המשפחה, שהניח אשה ושבעה ילדים, שהקטן בהם היה ריכארד, בן חמישה חודשים - מציין סגל.

בלאונאס, ידידו הקרוב של וואגנר, מאשר בביוגרפיה של המלחין, כי בבית-הספר נרשם ריכארד על שם האב-התורג - "ווילהלם ריכארד גייאר בנו של השחקן גייאר". האימוץ הרשמי בוטל שבע שנים אחר מותו של גייאר, בלחצם של קרובי המשפחה.

המשך

Richard Wagner und den Juden.
bis Pisch, Wien. 1875
ריכרד וואגנר והיהדות
(קאריקטורה ב.פיש, וינה 1875)

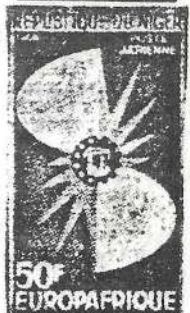
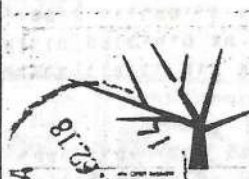
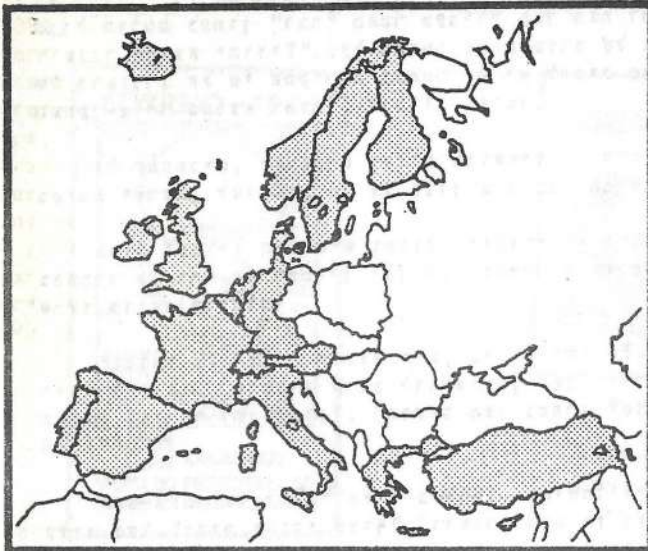

משיח היהודים
רודף ביותר

ליסס (באמצע)
וואגנר (מימין)
בילוב (משמאל)

אירופה 1966 צופה אל הים...

Europa Focuses On Sea

ותיקאן יוציא בולים ב"אירופה ומארחות"

השנה תתוסף המדינה ה-20 לשורת המדינות האירופיות המוציאות בולים זהים במסגרת מדינות "איתוד אירופה". הכוונה לואתיקן, אשר מתוך הישובים פיסקאליים מצא עניין להשתתף במפעל הבולים הזהים של ארצות מערב-אירופה המאוגדות באגוד משרדי-הדואר. עד כה השתתפו 19 מדינות במפעל בולי-אירופה המאוחדת, ביניהן קפריסין, אף כי מדינה זו אינה שוכנת באירופה (הקריטריון כאן דומה לקריטריון של "השוק המשותף"). עתה נודע שהואתיקן ירום הוצאת-בולים מיוחדים במסגרת בולי "אירופה" והוא יהיה איטוא, המדינה ה-20.

כדאי לציין שנוסף לבולי 19 (השנה ה-20) המדינות המוציאות בולים בעלי ציור אחד (או כמעט אחד) פעם בשנה - מופיעים כל פעם בולים בנושא זה בארצות שונות, לרבות אפריקה ואמריקה. בולי "אירופה" קיימים מאז שנת 1956 - תחילה ב-6 ארצות בלבד, אולם איסוף הבולים התפתח מאד ובולי "אירופה" הם כיום אחד הנושאים המבוקשים בעולם. עובדה זו מנוצלת כל פעם על ידי מדינות המסייכות את ההוצאות שלהן בצורה כל שהיא ל"אירופה".

די אם יודעם על גבי בול שהוא נוסח כמו "לכבוד כנס אירופאי", או "שיתוף פעולה אירופה-אפריקה", או "משחק על גביע אירופה", הבולים יקבלו "הכשר" אירופאי, האספקנים אותם ויצרפום לאלבום בולי "אירופה". בולי אירופה 1966 מבוססים על ציורו של יוסף בנדר מרמניה המערבית. המדינות העברות באיגוד הן: אוסטריה, איטליה, אירלנד, בריטניה, בלגיה, גרמניה, דנמרק, הולנד, יוון, לוקסמבורג, נורווגיה, פורטוגל, פינלנד, צרפת, ספרד, שוודיה, שווייץ ותורכיה. יש מדינות "מאומצות" כמו קפריסין, אנדורה ליכטנשטיין, סן מרינו ובאחרונה גם וואתיקן.

אנו מראים כאן כמה דוגמאות של בולי "אירופה" ממדינות שונות ושנים שונות. מימין למעלה מובאים שני בולי 1966, כמותם יופיע בסוף ספטמבר כמעט בכל המדינות שהזכרנו. השנה מתבססת אירופה על הים... יש' לפנינו שלצד בולי "אירופה" 1966 יתווספו גם כמה בולי אפריקה לידידות שני, תפסים ואולי אף בולי גיברלטר שהוקדשו... לביע אירופה בדי...

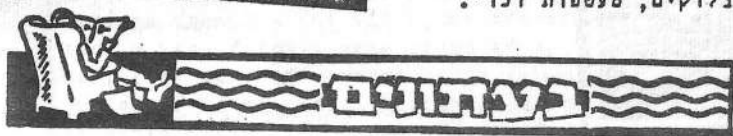
עונת הקטלוגים קרבה

צומשטיין 67

ב-2 בספטמבר תוצא מהדורה חדשה של קטלוג צומשטיין השווייצרי לשנה 1967. קטלוג צומשטיין הוא הפופולרי לארץ ביותר לארצות אירופה. הוא מופיע בשפה הגרמנית והמחירים הנקובים בו הם ריאליים במדינה רבה.

הוצאת צומשטיין מוציאה גם קטלוג נפרד לבולי שווייץ וליכטנשטיין. זהו קטלוג דו-לשוני - גרמני-צרפתי - ולדעת המומחים הוא היסודי ביותר בארצות אלה. בקטלוג 180 עמוד חסו-קרים לא רק את מחירי כל הבולים, אלא גם בלוקים, מעטפות וכו'.

אוסף בולים יקר ערך לאוניברסיטה

אוסף בולים יקר ערך מעזובנו של הסופר המנוח מ.י. בן גבריאל, נמסר על-ידי אלמנתו לבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, בטקס שנערך בו נכחו נשיא האוניברסיטה א. אילת ומנהל בית-הספרים הלאומי ד"ר ק. וורמן.

בין השאר כולל האוסף בולים יקרי-ערך מצרים ומחולנד וכן שני אוספים שלמים של בולי ישראל. האוסף הוא חלק מרכושו של הסופר בן-גבריאל או הועיד לאוניברסיטה לשם ייסוד ארכיון של כתבי סופרים יהודיים בלועזית.

איגוד פאן-אמריקאי

ב"ניו-יורק סיימט" הופיע ידיעה על ייסוד אירגון בולאי חדש של צפון אמריקה, מרכז ודרום אמריקה. לפי הידיעה הוקם וועד המרכיב מנציגי המדינות הנוגעות בדבר, שירות לדרגמה

דבר ב-4 ביולי הוטבעה ב"יד קנדי" בארץ-ירושלים חותמת זכרון מיוחדת. החותמת נוצלה על-ידי חברה בולאית ישראלית למשלוח מעטפות-טיסה מישראל לניו-יורק, בכוונה לקבל חותמת אמריקאית ליד החותמת הישראלית ועל ידי-כך להנציח את המאורע שיש לו משמעות בשתי המדינות. המעטפות נשלחו מישראל ב-4 ביולי בדואר אוויר למשרד-הדואר בניו-יורק. נראה שבהתחשב במאורע ובתאריך החשוב לאמריקאים (יום העצמאות) עשה דואר ניו-יורק מעשה הראוי להיות דוגמה לשירות טוב. בלי בקשה מיוחדת הועברו המעטפות לסניף-הדואר במדינת ניו-יורק, הנושא את השם "קנדי", והוחתמו שם בחותמת המכילה את השם "קנדי" ונושאת תאריך 4 ביולי, תאריך בו הונצח קנדי בישראל. בכך לא די: לאחר ההחתמה הוחזרו המעטפות לישראל, במרוכז, על חשבון דואר ארה"ב(1) לא שמענו על תקדים כזה בשום מדינה ולא בדואר ישראל.

מזרח אפריקה

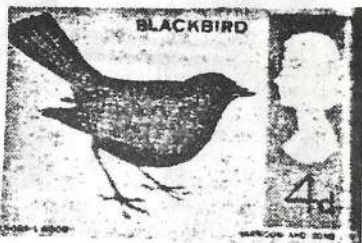
שווייץ החמישית

"שווייץ החמישית" היא נושא בול-הזכרון, שהופיע בארבעה מדינות: שווייץ, לוקסמבורג, גרמניה וצרפת. הבול נשאר בשימוש עד היום. המטפח את הקשרים בין ארבעת חלקי האוכלוסיה של שווייץ בין ארבעת חלקי האוכלוסיה של שווייץ עצמה (גרמנים, צרפתים, איטלקים ורוכנים) לבין החלק החמישי - "החפז" - השווייצרים בעולם. במסגרת "שנה שווייץ החמישית" נערכה עתה בבזל חגיגות, המבליטה את הישגיו השווייצרים בחו"ל. הבול מראה את הסמל, אותו עונדים השווייצרים החיים בארצות אחרות. כן הופיעו גם חמשת בולי "פרו-פטריו" הספורטיבים, המוקדשים השנה לחיקת הכנסיה ה- היסטוריה בצילום ולזכרו של הסופר היינריך פדר (1866-1928). הוצאות אחרות של שווייץ, בזמן האחרון: שני דרכים נוספים (1.30 ו-1.70 פר) לסידרת "נכסי-הארדיכלות", המתארים מיבנים היסטוריים בפראונפלד ובס-פיר-דה-קלאז;

ערפות מברסיה

בריסניה תוציא הנה, בפעם הראשונה, בולי "מועדים לשמחה" - לחג המולד. כן יופיעו השנה - נוסף להוצאות שכבר פורסם עליהן, כגון בולי הכדורגל - שלושה בולים למלאת 900 שנה לקרב הייסטינגס (באוקטובר) תיסדה של ארבעה בולים, בני 4 פנס כ"א, מוקדשים לעופות בר מצויים בבריסניה (באוקטובר).

חג בדרום-אפריקה

דרום-אפריקה חגג בימים אלה חמש שנים לכינונה כריפובליקה. התאריך צויין בהופעה של ארבעה זוגות בולים באנגלית ובהולנדית, שצוירים המסוגננים-מסמלים את הנוף, התוצרת והשאיפות של המדינה: הר-השולחן ליד קייפטאון, תיירס, יהלומים ויונת-השלום.

שני כלבי החלל

שני כלבי החלל הסובייטיים, שנעדרו השנה מן הקרקע 3 שבועות ושימשו את המדע הסובייטי בהקיפתם את כדור-הארץ - הופיעו בימים אלה בבול מיוחד. שני הכלבים, אוגוליוק ווסקיוק, נראים כשהם יושבים זה ליד זה שעות אחדות לאחר הנחיתה. שני בולים אחרים בסידרה מתארים מכשירים בהם השתמשו בטיסה הבין-הללית של הסובייטים בראשון במרס השנה.

הצעת מורה

דואר ארה"ב יוציא בול זכרון לשרותים המזוינים, על פי הצעת מורה לציאורפיה שנתחם בקוריאה, ותלמידיו.

יום עצמאות בבורונדי

ממלכת בורונדי ציינה את יום עצמאותה הרביעי בבולים מיוחדים. באחד ביולי הופיעו שם שתי דפיות-זכרון חגיגיות שכל אחת 9 בולים. 8 בולים בכל דפיה הם בולי פרחים מן הסידרה שהופיעה השנה; ואילו הבול התשיעי בשתי הדפיות נושא הקדשה ליום העצמאות. בול אחד מראה את דגל המדינה והשני את מטת-המדינה.

צפורים מזמורת

דואר רומניה באר לו כנושא לבולים - צפורים מזמורת. הופיעו 8 בולים עם שמות צפורים "זמירות מקצועיות". הערך הגבוה בסדרה הודפס 200- אלף בלבד.

העולם הגדול

דיר דבן

מסרור מסרדי דריו רובן, בן ניקארואה, מופיע באחרונה בבולי ארגנטינה ופארגואי. שמו האמיתי הוא פליכס ראובן בארסיו סארמיאנטו. דריו בלה הרבה מחוץ לארצו, הן באמריקה הדרומית והן באירופה, כנציג דיפלומטי של ארצות שונות באמריקה הדרומית.

חלל בסגל

סגל ממשיכה בהוצאת בולים בנושאים מופלאריים. אנו מראים כאן שניים מתוך בולי הסדרה האחרונה בנושא: "חקר החלל".

הונדורס הבריטית חנכה בירה חדשה ולכבודה הדפיסה הדפס-רכב מיוחד על שלושה בולים שהיו במחזור. טריסטין דה-קונה הוציאה בולים צבעוניים לציון 150 שנה לגילוי האיי.

"הצילן ילדים"

דואר-אוסטריה ינפיק באוקטובר השנה בול עם הסיסמא: "הצילן ילדים" (בשם זה קרויה באוסטריה אגודת סעד לילדים). הבול מראה ראש ילדה. ערכו הנקוב 3 שילינג. ב-29 באוגוסט יופיע בול עם דיוקן פטר אנק.

עתיקות קוריאה

קוריאה הנפיקה שלושה בולים מן הסניין המתארים אמנות עתיקה מן המאה ה-11 וה-12. הבולים מתארים את פרח הלוטוס, אגרסל חרסינה, פטל כודהה וכלי להקסטר קסורת, אף הוא חרסינה.

115 ברל בקרבה

דואר קובה פרסם את רשימת כל הבולים שלו בשנת 1965, הכוללת 115 בול המסתכמים ב-7.85 דולר. בין הבולים שהופיעו באחרונה ראינו סדרה שהוקדשה לאמנות, יום הבול ומוזיאון הדואר, חלל ועוד.

יום הבול באוסטריה

אוסטריה פירסמה את תצלום הבול שיופיע שם השנה לרגל "יום הבול" המסורתי. במרכז הבול "פוטסאליון" הואוזו מכתב בידו. הערך הנקוב 3 שילינג ו-70 גרושן, ערך מוסף לטובת מוסדות בולאיים. שמא נלמד מן הצויים?

אספו בולי דואר ישראל

מועדים
לשמחה
תשכ"ז
תשמ"שי
קדושה

השירות הבולאי

תל אביב-יפו • ירושלים • חיפה • טבריה • נתניה • באר שבע • נ.ת. לוד